

RAPORT

**de monitorizare a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării
bazate pe cererea de energie termică utilă**

- Trimestrul IV 2011 –

1. Cadrul de reglementare

Directiva CE nr. 8/2004, *cu privire la promovarea cogenerării bazate pe necesarul de energie termică utilă în piața internă de energie*, a fost preluată în legislația națională prin HG nr. 219/2007 *privind promovarea cogenerării bazate pe energia termică utilă*.

Prin HG nr. 1215/2009, *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*, s-a instituit schema de tip bonus aplicabilă producătorilor cu unități mai mari de 1 MW, precum și promovarea prin prețuri reglementate și obligația de cumpărare a energiei de către furnizorii implicați, în cazul producătorilor și consumatorilor casnici care dețin unități de mică putere sau microcogenerare.

Schema tip bonus reprezintă ajutor de stat (nr. 437/2009), autorizat de Comisia Europeană ca fiind compatibil cu piața comună conform Art. 87 (3) (c) al Tratatului CE prin Decizia C(2009) 7085, prin care au fost stabilite și condițiile de acordare a acestuia, inclusiv obligația de raportare anuală a modului de punere în aplicare a ajutorului.

Intrarea în aplicare a schemei de sprijin tip bonus a avut loc la 1 aprilie 2011. Pentru aplicarea sa au fost emise următoarele reglementări adiacente:

1. Procedura de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare – aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 26/2010, modificată și completată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 46/2011;
2. Regulamentul de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență – aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 23/2010;
3. Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență – aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 3/2010 și modificată prin Ordinul nr. 36/2010 și prin Ordinul nr. 17/2011;
4. Bonusurile de referință pentru energia electrică și prețurile de referință pentru energia termică produsă și livrată din centrale de cogenerare de înaltă eficiență – aprobate prin Ordinul președintelui ANRE nr. 18/2011;
5. Metodologia de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență – aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 10/2011;
6. Regulamentul privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență – aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 9/2011;
7. Contractele - cadru pentru cogenerarea de înaltă eficiență (cel între administratorul schemei și plătitorul de contribuție și cel între producătorul de energie electrică în cogenerare și administratorul schemei de sprijin) – aprobate prin Ordinul președintelui ANRE nr. 20/2011;

8. Contribuția pentru cogenerarea de înaltă eficiență și unele prevederi privind modul de facturare al acesteia – aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 12/2011.
9. Metodologia de monitorizare și raportare privind schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă – aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 33/2011.

2. Descrierea schemei de sprijin

Schema de sprijin tip bonus este destinată producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, pentru a încuraja noi investiții în tehnologia de cogenerare, precum și pentru realizarea de lucrări de înlocuire/reabilitare a instalațiilor existente.

Nu pot intra în această schemă decât instalațiile de cogenerare care respectă cerința privind economisirea de energie primară în comparație cu producerea separată, așa cum a fost stabilit în Directiva 2004/8/CE și în Decizia 2007/74/CE a Comisiei, deci beneficiază de sprijin doar energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență.

Cantitățile de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt determinate anual pentru fiecare configurație de cogenerare desemnată de fiecare producător, în baza *Regulamentului de calificare* (2); în scopul estimării lunare a cantităților de energie pentru care se poate primi bonus, *Regulamentul de calificare* (2) cuprinde o procedură simplificată, care se aplică lunar de către ANRE, în urma căreia se emite o decizie care constituie baza acordării lunare a bonusului de către administratorul schemei de sprijin, Transelectrica SA.

Nivelul bonusului primit de producători pentru fiecare MWh produs în cogenerare de înaltă eficiență și livrat în rețelele publice este stabilit anual de către ANRE, pe baza *Metodologiei de stabilire a bonusului* (3); acesta este calculat ca *diferență* dintre costurile totale de producție ale unei centrale de cogenerare generice (cu capacitatea instalată de 13,5 MW electrici și 30 MW termici – în cazul celei pe bază de cărbune, respectiv 30 MW electrici și 31,5 MW termici – în cazul celei pe bază de gaze naturale) și veniturile ce pot fi obținute de aceasta utilizând prețul pe piață al energiei electrice, respectiv costul unitar al energiei termice rezultat pentru o centrală termică alternativă generică de 30 MW termici – cea pe bază de cărbune, respectiv 31,5 MW termici – cea pe bază de gaze naturale, diferență raportată la energia electrică livrată de centrala de cogenerare considerată.

Deoarece centralele sunt generice, bonusul are o valoare unică (*de referință*) pentru fiecare tip de combustibil considerat, și anume cel utilizat majoritar la nivel de centrală: combustibil solid, combustibil gazos asigurat din rețeaua de transport, respectiv combustibil gazos asigurat din rețeaua de distribuție.

Valoarea sa poate fi ajustată anual pe baza prețurilor medii ale combustibililor și a indicilor de creștere pentru alte categorii de costuri (dacă acestea conduc la o variație a nivelului bonusului, prețurilor energiei termice sau electrice cu mai mult de 2,5%). O excepție de la regula unicității valorii bonusului poate apărea dacă se constată în avans existența supracompensării în cazul unui producător, caz în care, conform *Metodologiei de stabilire a bonusului* (3), valoarea bonusului acordat fiecărui producător poate fi

inferioară valorii bonusului de referință. Metodologia după care se stabilește existența supracompensării urmează a fi elaborată de către ANRE.

Pentru fiecare producător/centrală pe tip de combustibil, bonusul are în principiu valori descrescătoare, începând cu primul an de acordare până în ultimul an de acordare (maxim 11 ani, cel mai târziu 2023), având în vedere descreșterea valorii anuale a rentabilității bazei reglementate a activelor, calculată ca produs dintre rata reglementată a rentabilității (9%) și baza reglementată a activelor aferentă fiecărui an, aceasta reducându-se pe măsura amortizării investiției. De aceea, bonusul acordat unor producători funcționând pe același tip de combustibil poate fi diferit ca urmare a situației acestora în ani diferiți din punct de vedere al perioadei de acordare a schemei.

Pe baza cantităților de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență prognozate pentru anul următor și a bonusurilor corespunzătoare, se determină suma totală anuală necesară acordării acestui tip de sprijin. Aceasta se colectează, sub formă de tarif unitar numit contribuție pentru cogenerare, de la toți consumatorii din România, prin intermediul furnizorilor lor sau direct, precum și pentru energia exportată, de la furnizorii care derulează astfel de tranzacții. Modul de determinare a valorii contribuției este prevăzut în *Metodologia de determinare a contribuției* (5), realizându-se pe baza prognozei privind nivelul energiei electrice furnizate și exportate în anul următor, a sumelor necesare pentru plata bonusului, precum și a sumelor necesare administratorului schemei de sprijin (Transelectrica SA) pentru acoperirea costurilor induse de administrarea schemei.

După încheierea fiecărui an, au loc regularizări:

- sunt determinate exact cantitățile de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență de către fiecare configurație a fiecărui producător, iar din diferența față de suma cantităților lunare rezultă valorile *bonusului neacordat sau necuvenit*;
- sunt determinate ex-post situațiile de supracompensare, din care rezultă sumele care trebuie returnate de către producători (se aplică începând cu anul 2014);
- este determinat deficitul sau surplusul de fonduri colectate din contribuții comparativ cu necesarul real pentru acordarea bonusului, urmând majorarea sau diminuarea corespunzătoare a contribuției pe perioada următoare de reglementare.

Bonusul nu se acordă instalațiilor complet amortizate.

Bonusul nu se mai acordă capacităților noi de cogenerare, după depășirea capacității maxime totale de 4000 MW la nivel de țară.

Contribuția de cogenerare este returnată furnizorilor importatori, la solicitarea acestora, pentru energia electrică importată cu garanții de origine pentru cogenerarea de înaltă eficiență emise de alt stat membru și consumată în România.

Prețul reglementat pentru energia termică livrată în cogenerare de centralele beneficiare de bonus este același pentru toate centralele de cogenerare care utilizează același tip de combustibil, stabilit la nivelul rezultat pentru centrala termică generică funcționând pe tipul respectiv de combustibil. Prețul reglementat al energiei termice livrate din centrală este media ponderată între prețul energiei termice în cogenerare, determinat ca mai sus și

prețul energiei termice produse în surse de vârf (cazane de apă fierbinte sau abur industrial).

Pentru a beneficia de bonus, producătorii trebuie să vândă energia electrică pe piața concurențială; energia electrică care nu a fost vândută pe piața concurențială se poate vinde la preț reglementat, stabilit la nivelul de 90% din media prețului pe PZU în anul anterior (dar nu mai puțin decât echivalentul în lei a 40 Euro/MWh, în perioada 2011 - 2012), prin contracte reglementate, în limita cererii de energie electrică aferentă contractelor reglementate.

3. Rezultatele aplicării schemei de sprijin

Numărul total de centrale cu unități de producere în cogenerare care au beneficiat de bonus în cursul anului 2011 a fost de 42, aparținând de 32 de producători persoane juridice.

Se precizează că în perioadele de încălzire, cantitățile de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență sunt mai mari, iar în perioada de vară, când încălzirea termică este mai scăzută, acestea sunt mai reduse. Pe de altă parte, contribuția de cogenerare se colectează sub forma unei taxe aplicate consumului lunar al consumatorilor din România și exportului. Ca urmare, nu există o corelare în timp în ceea ce privește nivelul sumelor colectate și al celor distribuite. Este de așteptat ca surplusul de sume colectate ca și contribuție în trimestrele II-IV ale anului 2011 să se anuleze după parcurgerea trimestrului I 2012, ca urmare a întregirii perioadei cu un trimestru de iarnă, în care sumele distribuite le depășesc, de regulă, pe cele colectate.

Indicatorul	UM	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
Valoarea totală a contribuției facturată consumatorilor și furnizorilor exportatori *	mii lei	197.257	218.462	215.211
Contravaloarea tarifului de administrare a schemei de sprijin	Costurile pentru administrarea schemei de sprijin au fost incluse în contribuția pentru cogenerare, nefiind aprobat un tarif distinct			
Cantitatea de energie electrică facturată consumatorilor finali (inclusiv cea consumată de furnizori și producători în regim de autofurnizare/autoconsum) la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	9.800	11.471	11.368
Cantitatea de energie electrică exportată la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	862	338	266
Cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin (estimări lunare)	GWh	939	594	1874

Valoarea totală a bonusurilor datorate producătorilor în cogenerare beneficiari ai schemei tip bonus **	mii lei	159.504	101.274	319.165
Cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de către configurațiile beneficiare de bonus ***	GWh	1274	802	2397
Cantitatea de energie electrică importată cu garanții de origine pentru producția de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență, pentru care s-a solicitat returnarea contribuției	GWh	0	0	0
Economia de combustibil realizată în procesele de cogenerare de înaltă eficiență beneficiare de bonus, estimată lunar în conformitate cu prevederile <i>Regulamentului de calificare (2)</i>	GWh	607	378	1187

Notă:

* Valoarea unitară a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență a fost de **0,0185 lei/kWh**, exclusiv TVA.

** Bonusurile unitare (aferele anului I de acordare) au fost de:

- **157,53 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de transport;
- **166,24 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de distribuție;
- **179,12 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent combustibil solid.

*** Nivelul energiei electrice produse în cogenerare este **estimativ**; valoarea exactă a energiei electrice produse în cogenerare, calculată în conformitate cu *Metodologia de calcul pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de eficiență înaltă în vederea certificării prin garanții de origine*, se determină doar anual, în baza valorilor Ck (raportul energie electrică/energie termică în regimul de cogenerare maximă) rezultate în urma măsurărilor, prezentate de către producători. Pentru prezenta evaluare s-au avut în vedere valorile implicite ale rapoartelor Ck prevăzute pentru fiecare tehnologie în *Metodologia* sus menționată.

Cantitățile prezentate în tabel pentru cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin și pentru economia de combustibil realizată în procesele de cogenerare de înaltă eficiență beneficiare de bonus sunt cele estimate lunar, iar suma acestora nu reprezintă valorile anuale certificate, care se vor prezenta ulterior, în urma aplicării prevederilor *Regulamentului de calificare (2)* la nivel anual.